

Memleketimizde Köy Elektrifikasyonu, ve Bu Elektrifikasyonu Programına Dahil Köylerin Seçiminde Gözönüne Alınacak Hususlar

Yazan :
Oktay APAYDIN
Elek. Y. Müh.
Enerji ve Tabii Kaynaklar
Bakanlığı

Memleketimizde yaşayan halkın tahminen 20 milyonu köylerde yaşamasına rağmen köylerin elektrikleştirilmesine hemen yeni başlanmaktadır. İlk olarak 1964 yılı programına 162 köy alınmıştır. 1964 yılından evvel memleketimizde 234 köy elektrikleştirilmişse de bu köyler daha ziyade kendi imkânlarıyla veya Etibank'ın santralleri yakınında olup Etibank tarafından elektrikleştirilmiştir.

Memleketimizde 35600 köy bulunduğu düşünülürse 1964 yılına kadar elektrikleştirilmiş köy miktarının toplam köy adedinin % 0,6 sı olduğu görülür. Bu rakam da 1964 yılına kadar memleketimizde köy elektrifikasyonu işine hakiki manada başlanmadığını göstermektedir.

Avrupa memleketlerinde ise köy elektrifikasyonu işi hemen hemen tamamlanmış durumdadır. Aşağıdaki tabloda bazı memleketlerin 1961 yılı istatistiklerine göre meskûn yerler itibariyle son durumu gözükmektedir.

	%
Amerika	97
Avusturya	90,7
Almanya	99
Belçika	99,5
Çekoslovakya	100
Danimarka	96,3
İngiltere	92,1
Fransa	99
Macaristan	72
İsveç	100
Türkiye	0,6

Köy elektrifikasyonunun amme karakteri taşıması sebebiyle her memlekette devlet köy elektrifikasyonu için yatırım yapmaktadır. Bu husus Türkiye'de de gözönüne alınmış ve ilk olarak 1964 yılı programında devlet bütçesinden 10 milyon TL. bir döner sermaye ayrılmıştır. 1964 yılında EİE idaresince seçilip programa dahil edilmiş olan 162 köy için gerekli 13.5 milyon TL. sından 3.5 milyon TL. sının köyler tarafından temini öngörülmüştür. Ayrıca her köyün tesis masraflarının % 25 i kadar bir para yatırması ve diğer kısmın devlet tarafından karşı-

lanması ve devletin vereceği paranın 20 senede taksitler halinde geri alınması kararlaştırılmıştır.

1964 yılında bu işe ilk defa başlandığı zaman köylerin seçiminin ve projelerinin hazırlanmasının EİE İdaresi tarafından yapılması tesis ve inşaa işlerinin ise Etibank tarafından yürütülmesi uygun görülmüş ve 162 köy EİE ce seçilerek ön projeleri de adı geçen idarece hazırlanmış ve Etibank'çada bu köylerin tesis işlerine geçilmiştir.

Elektrikleştirilmemiş köy miktarının fazla, buna karşılık ayrılan paranın az olması sebebiyle programa dahil edilecek köylerin büyük bir dikkatle seçilmesi ve elektrik enerjisi almaya en fazla hak kazanan köyün elektrikleştirilmesi gerekmektedir. Bunun için de köy seçiminde bazı kriterlerin gözönünde tutulması lâzımdır.

Bu kriterlerin neler olacağını tespit ederken bu kriterler nasıl kullanılmalıdır bu nokta üzerinde de biraz duralım.

Memleketimizde bulunan 35600 köyün tek tek gezilmesi ve elektrikleştirilecek köylerin mahallinde yapılan etütlerle seçilmesi mümkün olmayacaktır. Bunun için köylerin ilkönce bazı kriterlere tâbi tutulması ve bu suretle bir sıralama yapılması ve sıralama esnasında en üst sıralarda olan köylere gidilerek mahallinde etütler yapılmak suretiyle o sene programa girmesi en fazla uygun olan köylerin seçilmesi en iyi çözüm tarzı olacaktır. Şöyleki : programa o yıl için 200 köy alınacağını düşünelim buna karşılık müracaat edip elektrik enerjisi isteyen veya elektrikleştirilmesi düşünülen köy miktarı 2000 olsun bu takdirde önce merkezde kriterler vasıtasıyla mesela 500 köy seçilmesi ve bundan sonra bu köylere gidilip mahallinde etütler yapılmak suretiyle köylerin durumları tekrar kriterlere tâbi tutularak en uygun 200 köy seçilmelidir.

O halde bu kriterler neler olmalıdır?

Bu kriterler :

- Merkezde tatbik edilecek kriterler,
- Mahallinde tatbik edilecek kriterler,

diye iki ayrı grupta incelenebilir. Ayrıca bu kriterler puan verilerek sureyle köylerin daha incelikte ve doğru olarak sınıflandırılması mümkün olmakta ise de burada kriterlerin puanlanması cihetine gitmeyip sadece kriterlerin tespitiyle yetindik.

Mesela 1965 programı hazırlanırken Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji Dairesinde ilgili müesseselerin iştirakiyle bu konuda çalışmalar yapılmış ve programa giren köyler kriterlerden faydalanmak ve köyleri puanlamak suretiyle seçilmiştir. Fakat köylerin seçilmesi işi Köy İşleri Bakanlığına devredildiğinden Köy İşleri Bakanlığınca bu konudaki çalışmalara devam edilip edilmediği bilinmemektedir.

A) Merkezden köyler seçilirken gözönüne alınması gereken kriterler :

1) Köyün enerji nakil hattına mesafesi: Köyün mevcut olup işletilmekte bulunan ve kapasitesi elektrik enerjisi vermeye müsait olan enerji nakil hatlarına * olan mesafesi köylerin seçiminde en önemli kriteri teşkil etmektedir. Zira mesafenin artması tesis masrafına büyük miktarda tesir etmektedir. 5 Km. mesafe memleketimiz için normal olup bu mesafenin artmasıyla tesis masrafı da hızla artmaktadır.

EtE idaresince 1963 yılında hazırlanmış olan istatistiklere göre :

1) Halen serviste olan 15-10-6.3 KV luk tesisler yakınında olupta enerjisi alabilecek köyler sayısı:

a) Besleme noktasına 5 Km. den daha yakın köyler : 597 adet.

b) Besleme noktasına 5 Km. den uzak 10 Km. den yakın köyler: 1482 adet.

c) Besleme noktasına 10 Km. den uzak köyler : 4391 adet.

II) Halen inşa halinde olan 15-10-6.3 Kv luk tesisler yakınında olupta elektrik alabilecek durumda olan köyler sayısı:

a) Besleme noktasına 5 Km. den yakın köyler 347 adet.

b) Besleme noktasına 5 Km. den uzak 10 Km. den yakın köyler : 1161 adet.

c) Besleme noktasına 10 Km. den daha uzak köyler 3165 adet.

1963 ve 1964 yılında da birçok enerji nakil hattı inşa edildiği veya inşa halinde bulunduğu için bu köy miktarları daha da artmıştır. Sene de 200 e yakın köy ortalama olarak ele alındığına göre hatta 5 Km. den daha az yakın veya

5-10 Km mesafedeki köylerin elektrikleştirilmesi işi dahi uzun yıllar sürecektir.

Burada diğer bir önemli husus ta hattın işletmeye açılmış olması hususudur zira inşa halindeki hatların çeşitli sebeplerden gecikmesi halinde köylerin elektrik tesisleri bitmesine rağmen köylere enerji verilmemekte bu ise buralara yapılmış olan yatırımın atıl kalmasına sebep olmaktadır. 1964 senesinde Ürgüp yakınında ele alınan köylerde durum böyle olmuş ve hat geciktiği için köyler enerji alamamışlardır.

Ayrıca hatların veya tesislerin sahipleriyle enerji alacak köyler arasında muhakkak anlaşma yapılmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde tesis yapıldıktan sonra bazı hallerde hat sahibi enerji vermemekte bu da büyük anlaşmazlıklar doğurmaktadır. Bu konuda en tipik örnek Uşak Karahallı kasabası ile Paşalar köyü arasında çıkan anlaşmazlıktır. Uşak iline bağlı Paşalar köyünün tesisleri tamamlandığı halde Karahallı santralından KarahalU'ya enerji veren hattın tesislerin sahibi olan Karahallı Belediyesi dokuma tesislerinde kendisine rakip olacak diye Paşalara enerji vermemiş ve enerji tesisleri tamam olan Paşalar senelerce enerji alamamıştır.

Bu hususta dikkate alınacak diğer bir hususta köye enerji verecek hattın gerilimidir. Bazı köyler yakınlarından 154 KV luk hat geçtiği için müracaatta bulunmakta enerji istemektedir. Tabii ki buradan köylere enerji verilmesi mümkün değildir. 15 KV ta kadar tesisler köylere enerji verebilecek ideal tesislerdir.

Bir santrale veya bir kasabaya yakın mesafede bulunan köylerin de enerji alması mümkündür köy elektrifikasyonunda bu husus da gözönünde bulundurulmalıdır.

2 — Köylerin nüfusunun belli bir seviyeden yukarı olması: Köylerin nüfusu doğrudan doğruya elektrik alacak köyün durumuna tesir etmektedir. Zira köyün nüfusunun büyük olması o köyün yakınındaki diğer köylerden daha iyi bir seviyede olduğunu gösterir.

Türkiyede ortalama köy nüfusu 500 civarındadır. Fakat elektrikleştirilecek köylerin seçiminde 500 nüfusu esas alırsak batıda ve zengin yerlerdeki köyler elektrikleştirilmeden diğer taraflardaki köylerin elektrikleştirilmesi mümkün olmayacaktır. Bunun için her ilin köy ortalamasını esas almak suretiyle bu ortalama göre köylerin seçiminin yapılması daha faydalı olacaktır. Ayrıca bu suretle sosyal adalet ilkelere de uyulmuş olacaktır.

Memleketimizde bazı illerin ortalama köy nüfusları aşağıda gösterilmiştir.

İlin Adı	Ortalama Köy Nüfusu
	1352
	868
	851
	781
	741
	722
	711
	681
	652
	638
	594
	555
	552
	541
	479
	458
	457
	428
	385
	350
	321
	289

Bu rakkamların tetkikinden de görüleceği üzere memleketimizde illerin ortalamalarına göre köy nüfusu büyük değişiklikler göstermektedir. Meselâ 520 nüfuslu köy kırklareli ilinde küçük köy olmasına rağmen aynı nüfusta bir köy Ağrı'da büyük bir köydür. Bu sebeple köy nüfusu kriterlerinde ortalama nüfusunu almak daha iyi ve adalete uygun olacaktır.

3 — Turistik ehemmiyete haiz köyler : Son yıllarda memleketimize gelen turist miktarı büyük miktarda artmıştır. Turistik tesisler yakınında bulunan köylerin elektrikleştirilmesi gerek memleketimiz hakkında gelen turistlere daha iyi bir tesir bırakması gerekse turizm sanayinin (Oteller Lokantalar) bakımından büyük ehemmiyet taşıdığı için bu husus da merkezden yapılan seçimde gözönünde tutulmalı ve turistik köylere elektrik verilmesi için çalışmalıdır.

4 — Köylerin kara hudutları yakınında olması hususu: Gerek Batı hudutlarımızda gerekse diğer hudutlarımızda bulunan komşu memleketlerde bilhassa hudut köyleri tamamen elektrikleştirilmiş olduğundan bu memleketlerden Türkiye'ye geçince bizim hudut köylerimiz elektriksiz olduklarından ortalık birden kararmakta bu husus dışarıdan gelen turistlere iyi görünmediği gibi memleketimiz için de menfi bir propoganda olmaktadır. Ayrıca hudut köylerinin elektriksiz olması hudut emniyetine de tesir etmektedir. Bu sebeplerden dolayı hududa 25 Km. kadar yakında olan köylerin elektrikleştirilmesi ilk olarak ele alınmalı ve bu köyler diğer köylere tercih edilmelidir.

5 — Köylerin gurup kurması : Köylerin gurup teşkil etmeleri tercihleri için bir sebep olmalı ve köyler gözönüne alınırken her köy ayrı değil köylerin ortalaması karakterinde bir köy olarak gözönüne alınmalıdır.

Köylerin gurup teşkil etmeleri gerek tesisleri yapan teşkilâtın karşısına hazır resmi bir tek merci getirmesi bakımından gerekse köylerin bir birlik kurmayı düşünecek kadar elektrikleştirilme arzusunda bulduklarını göstermesi bakımından öncelik verilmelerini sağlayan önemli bir davranıştır. Ayrıca orta ve iyi nitelikte köylerin beraberce elektrikleştirilmesi bir miktarda bölge kalkınması niteliğini göstermekte bu da birlik teşkil etmiş olan köylerin tercihine bir sebep teşkil etmektedir.

6 — Köylerin yanında bulunan enerji nakil tesislerinin kaç seneden beri işletmeye açılmış olduğu hususu : Bazı köyler 5-10 seneden beri işletilmekte olan hatların veya santralların yakınında bulunmakta ve uzun yıllardan beri enerji alma isteği duymaktadır bu köyler yeni tesis edilmiş bulunan hattın yanında olan köylere tercih edilmelidir. Bunun bilhassa psikolojik yönden mühim tesirleri bulunmaktadır.

7 — Hükümetçe Kalkınma Programına alınmış köyler: Eğer Bölge kalkınması veya diğer bazı sebeplerle köyler özel bir kalkınma programına alınmışsa bu köylerin diğer köylere tercih edilmesinden daha tabii bir şey olmaz ve bu köyler diğerlerine tercih edilerek elektrifikasyon programına alınmalıdır.

8 — Köylerin elektrikleştirme isteğinde bulunması : Köyler eğer elektrikleştirilmeleri için resmi bir müracaatte bulunmuşsa bu husus köylerin bu konuda bir istekleri olduğunu gösterdiğinden bir tercih sebebi olmalıdır.

I — b) Köy veya köyler civarında hidrolik imkân olması hali : Köy veya köyler gurubu civarında etüt edilmiş bir hidrolik imkân varsa normal olarak bu santrala yapılacak masraf 5 Km. E. Nakil hattının yatırımı kadar olmalıdır. Fakat hidrolik tesis vasıtasıyla bir potansiyel enerjiden faydalanılacağı için yapılacak masraf bir miktar daha fazla olabilir. Bu kıstas I numaralı kıstasın yerine kullanılır. Umumiyetle 5 Km. lik hava hattı parasıyla normal bir hidrolik santral kurulması mümkün değildir. Köyler için ucuza çıkan ve memleketimizde imal edilebilen basit ve kolay kullanılır tiplerin geliştirilmesi hususu üzerinde durulmalı ve bu konuda çalışmalar yapılmalıdır.

Yukarda kaydedilen 8 kriter merkezden köy seçimi için ilk akla gelebilen kriterlerdir.

Tabii ki bu kriterler daha arttırılabilir. Köyler ilk önce bu kriterlere tabi tutulmak suretiyle sıralanırlar ve ilk sıradaki köyler için mahallin de etütler yapılmasına geçilir.

B — Mahallinde yapılacak etütlerde gözönünde tutulacak kriterler :

X — Köyün yatırıma ilk iştirak nispeti : Memleketimizde köylerin elektrikleştirilmesi için % 25 iştirak şart koşulmuştur. Bunu temin edemeyen köyler elektrikleştirilemezler. Mahalline gidilince köyden ilk yatırımın % kaçına iştirak edeceği sorulmalı ve bu hususta köy ihtiyar heyetinden bir tahahhüt senedi alınmalıdır. Bu tahahhüt edilen miktar % 25 ten fazla olursa bu miktarın fazla olması o köyün seçilmesinde bir faktör olmalıdır.

Köyün bedenen çalışmasının paraya çevrilmesi hususu üzerinde durulacak bir noktadır. Köylüler ilkönce bedenen çalışmak için söz verdikleri halde bilhassa hasat mevsiminde bu sözü yerine getirmeleri mümkün olamamaktadır. Ayrıca inşa ve tesis içleri evvelce bu işlerde çalışmış elemanlara ihtiyaç göstermekte ve bu işlerin işçiliklerinin maddi değeri ilk yatırımın % 25 ini bulamamaktadır. Bu mahzurlar dolayısıyla bedenen çalışmanın ilk yatırım sayılması gerektiği kanaatindeyiz.

2 — Köyün dağınıklığı : Memleketimizde köyler buldukları mevkiye göre çeşitli özellikler gösterirler mesela Karadeniz kıyısındaki köyler gayet dağınık olduğu halde iç Anadoludakiler oldukça topludur. Köyün dağınık veya toplu olma hususu doğrudan doğruya alçak gerilim masraflarına tesir etmektedir. Aynı nüfuslu iki köyün alçak gerilim masrafları birbirinin 1.5-2 katı olabilmektedir. Bu sebeple beher köy nüfusuna düşen alçak gerilim ve indirici trafo masrafı köyün seçiminde önemli bir kıstas olmalı ve eşit şartlara haiz fakat dağınık bir köye toplu bir köy tercih edilmelidir.

3 — Köyün bina durumu : Köyün evlerinin durumu da köyün elektrik enerjisi alıp alamıyacağı hususuna tesir etmektedir. Gayet düzgün sokakları ve evleri olan bir köyün elektrik alma durumu tabiidir ki eğri büğrü sokakları ve gayet ilkel ve elektrik enerjisi almaya gayri müsait evleri bulunan bir köye nispetle daha fazla olmalıdır. Çünkü düzgün sokaklara direk dikmek ve tesis yapmak daha kolay olduğu gibi düzgün evlere iç tesisat yapmakta daha kolaydır ve bu tip tesislerin emniyeti çok daha fazladır.

4 — Köyün kadastro ve harita durumu : Köyün kadastro haritası yapılmışsa projelerin hazırlanması daha doğru ve daha kolay olacaktır için bu husus da seçimde gözönüne alınacak bir husus olmalıdır.

5 - Mevcut Sanayii: Köyde hemen elektrikle çalışmaya geçebilecek değirmen, hızar gibi tesisler, elle dokumacılık gibi küçük sanatlar bulunuyorsa bu tesislerin elektrik enerjisi bağlandığı takdirde çekecekleri güç köylerin seçiminde en önemli kriterlerden biri olmalıdır. Mesela Denizli ve Uşak taraflarında elle işleyen dokuma tezgahları halkın geçim kaynağını teşkil ederler. Bu tezgahların elektrikleştirilmesi köyün kalkınmasında en önemli faktörlerden biri olacak ve bu suretle halk şimdi elde ettiği dokuma miktarının 2-3 mislini kolayca dokuyabilecektir. Tabii ki böyle bir karakterdeki köyün diğer köylerden daha önce elektrikleştirilmesi cihetine gidilmelidir.

6 — Muhtemel sanayii: Muhtemel sanayii mevcut sanayiden daha az nispette olsada yine de köyün seçiminde bir faktör olmalıdır. Burada üzerinde durulacak en mühim husus etüt için köye gidecek mühendisçe muhtemel sanayinin çok dikkatli tespitidir. Zira ekseriya köylülerimiz mübalağalı muhtemel sanayiler söylerler eğer bunların nekadarının yakında fiiliyata geçeceği dikkatle tespit edilmezse bu takdirde hem köy seçiminde hem de köylerin güçlerinin tayininde büyük hatalar yapılabilir.

7 — Köyde pompaj yapılması hali : Eğer köyde pompaj yapılmasını mümkün kılan su imkânları varsa bu köyün sulanması, dolayısıyla ziraat kalkınması bakımından, elektrikleştirilmesi mühim bir husus teşkil eder. Yalnız pompaj yapılacak yerlerin köy yakınında bulunması ve köy yakınında sulu ziraat yapılabilmesi bakımından bu husus önem taşımaktadır. Eğer pompaj yapılacak yerler köyün uzağında ve dağınıksa bu takdirde buralara elektrik vermek çok masraflı olacağından rantabl olmamaktadır.

Köye yakın ve toplu halde pompaj tesisleri yapılabilecek köylerin seçimi ön plana alınmalıdır.

8 — Köyün geçim durumu : Köyün iktisadî durumunun köylerin elektrikleştirilmesiyle doğrudan doğruya münasebeti bulunmaktadır. Eğer köyler elektrik alacak ve bunun parasını ödeyebilecek maddî güce sahip değillerse bu köylere yatırım fuzuli bir lüks olacaktır. Zira köyün umumî tesisleri yapılmasına rağmen sadece malî durumu düzgün birkaç kişisi elektrik enerjisi alacak ve köyün istenen kalkınması sağlanamayacak ve boşuna yatırım yapılmış olacaktır.

Bu sebeple köye etüt için giden elemanlar tarafından :

a) Köy ziraatle meşgulse ekilen toprak miktarı ekilen bitkilerin cinsi ve herbirinin yıllık istihsalı (Katı rakkam bilinmiyorsa tahmini).

(b) Hayvancılıkla meşgul olan köylerde büyük ve küçük baş hayvan miktarı bunların mahsülleri ve elde edilen gelir.

c) Ormancılıkla meşgul olunuyorsa elde edilen orman mahsulleri ve bunların yıllık geliri öğrenilmeli ve köy seçiminde bu husus da ayrı bir faktör olmalıdır.

Aşağıdaki maddelerin incelenmesi ise bize köyün sosyal durumu hakkında bazı ipuçları verecek ve sosyal seviyesi yüksek olan köyler diğerlerinden bir nispette de olsa ayrılabilir ve tabiidir ki sosyal seviyesi daha yüksek olan köyler diğerlerine tercih edilecektir.

9 — Köyün okul durumu : Köyde bir ilkokul bulunması bizce köyün sosyal durumunu göstermesi bakımından önemlidir. Köyde okul bulunmuyorsa bu iki sebepten ileri gelebilir, ya köy elektrik enerjisi alabilecek kadar zengindir; fakat o tarihe kadar ilkokul yaptırmamıştır bu takdirde o köye okul yaptırana kadar elektrik enerjisi verilmemelidir, ya da okul yaptıramıyacak kadar fakirdir o takdirde de yine elektrik enerjisi verilmemelidir. Aynı zamanda köyde okul bulunması o köyde okumuş insanların bulunmasına sebebiyet vereceğinden köy halkının elektrik enerjisinden daha iyi ve daha emniyetle faydalanılmasına sebep olur.

¹⁰ — Köyün içme suyu durumu : Eğer köyde içme suyu varsa o köy içme suyu olmayan köyden elektrik enerjisi almıya daha fazla hak kazanmaktadır. Zaten içme suyu bulunması köyün sağlığıyla de ilgili olduğundan köyün elektrikleştirilmesinden daha ehemmiyetlidir. Eğer köyün parası varsa, köyce, yoksa Devletçe elektrifikasyondan evvel köyün içme suyu temin edilmelidir.

11 — Köyde resmî teşekkül bulunması : Eğer köyde Banka, Resmî devlet teşekkülü, Ziraat donatım kurumu, Tarım kredi kooperatifleri bulunuyorsa bu teşekküllerin bulunması o köyün diğer köylerden daha gelişmiş olduğunu gösterdiği için bu nokta köylerin seçiminde nazarı dikkate alınmalıdır.

12 — Köyün yol durumu : Köye yaz kış gidilebilecek bir yolun bulunması gerek inşa ve tesis esnasında kolaylık sağlaması gerek ileride hasıl olacak arızaların giderilmesi gerekse köyün malının daima şehir ve kasabaya götürülüp satılabilmesi dolayısıyla ekonomik yönden büyük önem taşımaktadır. Ve dikkate alınacak bir faktör olmaktadır.

13 — Köyün mühim liman demiryolu, devlet yolu ve il ye ilçe merkezlerine yakın oluşu: Bazı köyler illere ve ilçe merkezlerine yakın

mesafede bulunmakta köy halkının bir kısmı bu merkezlerde çalışmakta gece eve dönmektedir. Yakınındaki bu şehirler elektriğin bütün nimetlerinden faydalanırken buraların elektriksiz bırakılması gerek psikolojik gerek sosyal bakımdan uygun olmayacağından bu köylerin diğer köylerden daha evvel elektrikleştirilmesi gerekmektedir.

Mühim liman demiryolu ve devlet yolu yakınındaki köylerin elektrikleştirilmesi ise bilhassa turistik bakımdan ve yukarıda da kaydedilen hususlar dolayısıyla büyük önem taşımakta ve bu köylerin diğerlerine tercihine bir sebep teşkil etmektedir.

14 — Köyde sosyal teşekküllerin bulunması hali : Eğer köyde istihsal kooperatifleri çeşitli kulüpler, teşekküller, kalkınma dernekleri vs. bulunuyorsa bunlar köyün uyanıklığını gösteren bir sebep olacağı için bu hususlar da köyün seçiminde bir kriter olmalıdır.

15 — Köyde pazar kurulması hali : Eğer köyde pazar kuruluyorsa bu pazar için diğer köylerden de köylüler geleceğinden köyde bir hayatîyet kazanmakta ve bu husus köyü diğer köylerden üstün kıldığı için köyün seçimine tesir eden bir faktör olmaktadır.

16 — Köyün bütçe durumu : Devletin köy elektrifikasyonu için yaptığı yatırım 20 sene geri alınacağı için köyün bu yatırım taksitlerini ödeyebilecek mali kapasiteye sahip olması lâzımdır. Bu kapasiteyi gösterecek husus da köyün bütçesidir. Bu sebeple köyün bütçesinin bilinmesi ve bütçesi yüksek olan köylerin seçilmesi büyük önem taşımaktadır.

Yukarıda köylerin birbirinden ayrılması ve elektrik almaya eji çok hak kazanan köylerin seçilebilmesi için akla gelen bazı hususları kaydettik; tabiidir bu hususlara daha başkaları da ilave edilebilir. Yalnız burada ayrı bir noktanın üzerinde durmalıyız, Matematik kesinlikle ifade edilebilecek olan kıstaslarda muhakkak kıstasları puvanlamalıyız ki bu suretle objektif hareket ederek, en uygun köyleri seçebiliriz. Tabiidir ki etüt için gitmiş elemalara da bir miktar hareket sahası bırakılmalı fakat bu hiç bir zaman köyün giden elman tarafından canı istediği şekilde seçilmesini sağlayacak kadar da geniş olmamalıdır. Bu esaslara dayanılarak köyler seçildiği zamanda şu köy şundan dolayı seçildi gibi itirazların da bir miktar önüne geçilmiş olacaktır. Aynı zamanda bu usul köy seçimiyle uğraşan mühendis arkadaşlara da büyük kolaylık sağlayacak dolayısıyla teknik eleman işgücünden de bir miktar tasarruf mümkün olacaktır,